

порівняльного аналізу ситуації з цих питань в Україні та іноземних державах та підготовка на основі кращого світового досвіду пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

Обласні гуманітарні ради розробляють конкретні дії, що сприяють забезпеченню національної культурної безпеки не тільки у державі в цілому, але й в окремих її регіонах. Так, наприклад, 16 березня 2012 року рішенням Харківської обласної Громадської гуманітарної ради була затверджена Концепція гуманітарної політики Харківської області до 2020 року. Серед основних напрямів гуманітарного розвитку Харківщини Концепцією визначені модернізація регіонального інформаційно-комунікативного простору та реалізація ефективної регіональної політики в сфері культури та мистецтва. Це обумовлено європейським вибором України, що визначає її світоглядні, правові, культурно-інформаційні та етичні орієнтири. Зокрема передбачені заходи спрямовані на: гарантування права людини на доступ до інформації з одночасним запровадженням заходів, спрямованих на обмеження інформаційної продукції, що заподіює шкоду фізичному, психічному та моральному розвитку людини; організаційно-правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства, захист прав інтелектуальної власності; утвердження в житті територіальних громад Харківщини електронних інформаційних технологій, розвиток

інформаційної, довідково-інформаційної діяльності в системі управлінських структур, громадських організацій, наукових та культурно-освітніх установ; підтримка культурного продукту, створеного митцями Харківщини, забезпечення його належної присутності, на вітчизняному ринку і в міжнародному культурному просторі тощо.

Отже новим глобалізаційним викликом і загрозам у сфері культури сьогодні досить ефективно протистоять недержавні структури та громадські інститути, адже соціальні рухи і громадські організації мають у своєму розпорядженні широкий арсенал тактичних і стратегічних засобів, різних форм і методів впливу на культурну політику залежно від їх загальної політичної орієнтації, поведінки, рівня активності. При цьому громадські об'єднання та рухи у сфері культури нерідко допомагають владним структурам у виконанні ними управлінських функцій, привертають увагу широких мас населення до гострих гуманітарних проблем сьогодення та пропонують оптимальні способи їх вирішення. У тісній взаємодії з державними органами такі організації, як обласні Громадські гуманітарні ради здатні ефективно вирішувати проблеми своїх територій, соціальних груп у сфері культури і освіти, охорони здоров'я, захисту навколишнього середовища, питання морального оздоровлення нації, захисту духовної екології людини.

Калмикова Яна Сергіївна

*молодший науковий співробітник
сектору проблем державного управління та адміністративного права
Науково-дослідного інституту державного будівництва
та місцевого самоврядування НАПрНУ
(Україна, м.Харків)*

ІНФОРМАЦІЙНА ПРИРОДА ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

З одного боку, проблеми визначення доказів не повинно існувати в адміністративному судочинстві, тому що їх дефініція міститься у ст. 69 Кодексу адміністративного судочинства України

(далі-КАСУ): доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність (або відсутність) обставин, що обґрунтовують вимоги й заперечення осіб, які беруть участь у справі, та інших

обставин, що мають значення для правильного вирішення справи. З іншого боку, навколо визначення цього поняття точаться дискусії науковців-процесуалістів, адже проблема визначення доказів у правозастосовній діяльності існує та розглядається у різних галузях права. Наведена дефініція не розкриває інформаційної сутності доказів. Актуальність даної проблеми зумовлена відсутністю єдиної дефініції цього феномену. Переконливо можна зазначити, що докази є комплексним поняттям, змістовним наповненням яких є факти, фактичні дані, відомості про обставини справи. Названі категорії є складовою інформації. З цього слідує, що докази мають інформаційну природу.

Спочатку необхідно визначитися із самим поняттям інформація. Так, відповідно до ст. 1 Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 року № 2657-XII інформація визначається як будь-які відомості або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. У понятті відображаються загальні ознаки інформації та розкривають її як загальне явище, не відображаючи специфіку інформації як доказу.

Як уявляється, інформація це не просто дані, а продукт, який являє собою усвідомлений та цілеспрямований процес. Сама по собі інформація не є доказовою, тобто для набуття такого статусу необхідна наявність певних умов, а саме: (1) повинна містити дані про наявність або відсутність про обставини, що мають значення для правильного вирішення справи; (2) має бути процесуально оформленою у встановленому законом порядку; (3) походити із законного джерела отримання; (4) процес формування доказової інформації повинен перебувати у безпосередньому зв'язку із формуванням інформаційної бази; (5) інформація проходить етапи збирання, перевірку, оцінку доказів; (6) форма існування інформації має бути процесуальною; (7) повинна відтворювати належним чином всі обставини публічно-правового спору; (8) має поєднувати

форму та зміст даних; (9) повинна володіти властивостями доказів – належність, допустимість, достатність, достовірність; (10) доказовий статус надається не самим предметам, а інформації, якою вони володіють; (11) повинна поєднувати знання, які сформовані про предмет доказування.

Не виключаючи іманентний характер, поняття доказів та доказової інформації, їх слід розмежовувати. Докази – це урегульована процесуальним законодавством, існуюча в певній процесуальній формі інформація, яка дає можливість адміністративному суду, що розглядає справу, належним чином відтворити й установити всі обставини публічно-правового спору. Під доказовою інформацією розуміють будь-які відомості, на основі яких суд в порядку, який визначений у законі, встановлює наявність або відсутність обставин, які підлягають доказуванню, а також інші обставини, які мають значення для вирішення справи. Судові докази складаються із двох тісно пов'язаних елементів – відомості про факти (зміст) та засоби доказування (процесуальна форма). У такому підході розкривається діалектика інформаційного змісту та форми.

У вирії наукових досліджень більш прогресивним визначення доказів є термін «відомості». Однак, відомості та інформацію не можна ототожнювати, виходячи з того, що відомості є складовою частиною інформації, у зв'язку з чим простежується тенденція до остаточного утвердження інформаційної концепції доказів. Доречно було б визначити інформацію як відомості про осіб, предмети, факти, дії та події, явища та процеси незалежно від форми та способу їх надання. Згідно з названою концепцією докази та їхні джерела являють собою інформаційний сигнал, в якому докази є змістом, джерела доказів – їх формою, а спосіб подання інформації виступає як код, парадигма отримання необхідних знань.

Інформаційна природа доказів простежується через функції, які виконує інформація у доказовій діяльності. Таким чином, функція доказів полягає в тому, що

вони забезпечують безпомилковість, незаперечність й повноту інформації. Докази, виконуючи організаційну, відображально-інформаційну, посвідчувальну функції, є не тільки засобами отримання знання та формування інформаційної бази щодо обставин справи, але після їх оцінки є аргументами обґрунтування кінцевих висновків суду.

Слід виділити наступні функції: (а) відображально-інформаційну – інформація про обставини справи використовуються у процесі досягнення у ній істини, тому докази відображають факти реальної дійсності; (б) накопичувальну, де докази виступають як засоби організації дій щодо доказування, тобто функція накопичування інформації (така функція викликає у нього заперечення); (в) засвідчувальну – факти є аргументами обґрунтування кінцевих висновків суду в судовому рішенні, тобто остаточний етап формування інформаційної бази. Тож, за допомогою функцій доказів відбувається сам процес доказування, що становить основну частину процесуальної діяльності суду, спрямовану на одержання всієї доказової інформації, а також на встановлення об'єктивних даних, необхідних для виконання завдання адміністративного судочинства.

Якщо звернутися до зарубіжної практики, то в англійській та американській теорії доказового права відсутнє повне та розгорнуте визначення доказів, однак, простежується їх інформаційна природа. Так, П. Мерфі вважає, що доказами можуть бути визначені як будь-які матеріали, які містять інформацію, щоб переконати суд у правдивості або імовірності деяких фактів, які представлені перед ним. За Н. Уілкінсом, доказ факту – це інформація, в

яку необхідно повірити. Із поглядів іноземних процесуалістів простежується тенденція до виділення, у першу чергу, мети доказування (змусити суд перевірити всі обставини справи, наявність достатньої кількості інформації), звідси виводиться поняття доказів як допоміжного матеріалу, здатного сприяти реалізації цієї мети. Таким чином, докази в доказовому праві Англії та США розглядаються як засоби отримання правильних висновків суду, оскільки у судовій діяльності для винесення рішення достатньо досягти визначеного ступеня переконаності, імовірності, правдивості інформації про обставини справи.

Виходячи із вищевказаного, зазначимо, що у широкому розумінні докази в адміністративному судочинстві слід ототожнювати з інформацією, яка включає в себе як факти, фактичні дані, так і відомості про обставини справи. Даний підхід є закономірним, тому що фактичні дані, які складають зміст доказів, за своєю суттю є інформацією в її сучасному розумінні. Кількість отриманої інформації відображає її рівень знання про досліджувані події, в тому числі, може свідчити про обставини справи, які необхідно доказати. Слід зазначити, що співвідношення доказів із їх процесуальною формою, теж у повній мірі не розкриває це поняття. У зв'язку з наведеним пропоную таку дефініцію цього поняття в адміністративному судочинстві: «Доказами в адміністративному судочинстві є інформація, на підставі якої особи, які беруть участь у справі, обґрунтовують або спростовують позовні вимоги, а суд встановлює наявність або відсутність даних про факти, обставини дії або події, що мають значення для правильного вирішення справи».